

- (c) Koperasi perlu menghapuskan kerugian terkumpulnya terlebih dahulu;
 - (d) buku dan rekod perakaunan Koperasi telah disenggara dengan memuaskan dan kemaskini; dan
 - (e) daftar syer bonus hendaklah disenggara oleh Koperasi dengan sempurna.
- (4) Koperasi boleh, dengan kelulusan bertulis Suruhanjaya dan di dalam mesyuarat agung, mengisytihar dan menerbitkan syer bonus kepada anggota—
- (a) yang namanya terdapat di dalam daftar anggota pada tarikh pengisytiharan syer bonus itu; dan
 - (b) berdasarkan syer yang dipegang oleh setiap anggota pada dua belas bulan sebelum tarikh pengisytiharan syer bonus itu.

Kumpulan Wang Rizab Statutori

66. (1) Menurut subseksyen 57(1) Akta, Koperasi ini hendaklah menyenggarakan satu Kumpulan Wang Rizab Statutori.

(2) Tertakluk Kepada arahan, Koperasi hendaklah memindahkan suatu jumlah wang ke Kumpulan Wang Rizab Statutori berdasarkan jadual di bawah:

Jumlah Terkumpul Kumpulan Wang Rizab Statutori	Jumlah Pindahan
Kurang daripada 50% daripada syer.	Tidak kurang 25% daripada untung bersih teraudit.
50% tetapi kurang daripada 100% daripada syer.	Tidak kurang 15% daripada untung bersih teraudit.

(3) Kumpulan Wang Rizab Statutori tidak boleh dibahagi dan tidak seorang pun anggota berhak untuk menuntut suatu bahagian tertentu daripadanya.

(4) Koperasi boleh membuat pembayaran balik syer daripada Kumpulan Wang Rizab Statutori dan pada setiap masa baki di dalam kumpulan wang tersebut hendaklah tidak kurang daripada lima belas peratus daripada jumlah syer anggota.

RUANGAN INI SENGAJA DIBIARKAN KOSONG

Pelaburan wang

67. (1) Wang berlebihan Koperasi boleh dilabur tertakluk kepada peruntukan seksyen 54 Akta, Peraturan-Peraturan Koperasi (Pelaburan) 2010 dan garis panduan.

(2) Had maksimum yang boleh dilaburkan oleh Koperasi bagi sesuatu maksud hendaklah ditentukan oleh mesyuarat agung.

Pemberian pinjaman oleh Koperasi

68. Menurut seksyen 51 Akta, Koperasi boleh memberi apa-apa pembiayaan Islam atau kemudahan kredit lain kepada—

- (a) pekerjaanya termasuk ketua pegawai eksekutif, tertakluk kepada terma dan syarat perkhidmatan mereka; atau
- (b) subsidiarinya atau koperasi lain, tertakluk kepada kelulusan Suruhanjaya.

Pengagihan untung bersih teraudit

69. (1) Keuntungan bersih teraudit Koperasi seperti yang ditunjukkan di dalam akaun untung rugi menurut seksyen 56 Akta hendaklah diagihkan tertakluk kepada seksyen 57 Akta, seperti berikut:

- (a) sebanyak mana yang ditentukan menurut fasal (2) Undang-undang Kecil 66 dipindahkan kepada Kumpulan Wang Rizab Statutori; dan
- (b) sebanyak mana yang ditentukan dari semasa ke semasa oleh Suruhanjaya dibayar kepada Kumpulan Wang Amanah Pendidikan Koperasi dan Kumpulan Wang Amanah Pembangunan Koperasi.

Disyaratkan bahawa boleh ditolak apa-apa bayaran yang dibuat menurut perenggan (b) fasal (1) daripada jumlah wang menurut perenggan (a) fasal (1), menurut subseksyen 57(4) Akta.

(2) Selepas pengagihan dan pembayaran menurut fasal (1) dan peruntukan cukai pendapatan, jika ada, baki untung bersih teraudit boleh digunakan bagi semua atau mana-mana maksud yang berikut:

- (a) pembayaran dividen atas syer anggota sebagaimana yang ditentukan oleh arahan atau garis panduan;
- (b) pembayaran honorarium kepada anggota Lembaga yang tidak boleh, bagaimanapun, melebihi jumlah wang yang disyorkan oleh mesyuarat agung tahunan dan diluluskan oleh Suruhanjaya; atau

- (c) pemindahan peratusan tertentu kepada pelbagai kumpulan wang untuk kebajikan anggota dan masyarakat.

(3) Pembayaran dividen daripada mana-mana sumber selain untung bersih teraudit bagi tahun kewangan itu tidak boleh dibuat kecuali dengan mendapat kelulusan bertulis terlebih dahulu daripada Suruhanjaya yang tidak boleh di dalam mana-mana hal melebihi apa-apa kadar maksimum sebagaimana yang ditentukan di dalam arahan atau garis panduan.

(4) Menurut subseksyen 57(7) Akta, bayaran kepada perkara menurut perenggan (b) fasal (1), fasal (2) dan (3) boleh dibuat hanya jika semua kerugian terkumpul telah dihapuskan sepenuhnya.

(5) Dengan kelulusan Suruhanjaya, Koperasi boleh, sekiranya kerugian terkumpul tidak dihapuskan sepenuhnya, menggunakan untung bersih terauditanya untuk pembayaran dividen kepada anggotanya yang tidak boleh melebihi lima peratus daripada jumlah syer anggota, menurut subseksyen 57(8) Akta.

Dividen

70. (1) Kadar dividen yang dibayar atas syer kepunyaan seseorang anggota pada enam bulan sebelum akhir tahun kewangan hendaklah tidak melebihi sepuluh peratus kecuali dengan kelulusan Suruhanjaya. Seseorang yang namanya tidak ada di dalam daftar nama anggota Koperasi pada tarikh akhir tahun kewangan yang berkenaan tidak layak menerima dividen.

(2) Dividen hendaklah dikreditkan ke akaun simpanan khas anggota sekiranya anggota itu tidak meminta dibayar kepadanya secara tunai dalam tempoh tiga puluh hari dari tarikh dividen itu diisytiharkan.

BAHAGIAN VII AKAUN DAN AUDIT

Tahun kewangan

71. Tahun kewangan Koperasi ini bermula pada **satu haribulan Disember** dan berakhir pada **tiga puluh haribulan November** setiap tahun.

Penyenggaraan akaun

72. (1) Menurut seksyen 58 Akta, Lembaga hendaklah menyenggara dengan sempurna dan kemaskini rekod perakaunan dan rekod lain mengenai tiap-tiap transaksi dan kedudukan kewangan Koperasi dan subsidiarinya, jika ada, yang berkaitan dengan—

- (a) aset tetap, pelaburan dan deposit;
- (b) syer serta simpanan khas yang dicarum oleh anggota; dan
- (c) aktiviti yang dijalankan.

(2) Catatan di dalam rekod perakaunan dan rekod lain menurut fasal (1) hendaklah dibuat dengan seberapa segera tetapi tidak lewat daripada tiga puluh hari dari selesainya sesuatu transaksi, menurut subseksyen 58(2) Akta.

(3) Penyediaan akaun iaitu akaun perdagangan, untung rugi dan kunci kira-kira hendaklah dibuat dengan seberapa segera tetapi tidak lewat daripada dua bulan selepas tamatnya tahun kewangan supaya dapat diaudit.

(4) Akaun menurut fasal (3) yang telah diaudit hendaklah dibentangkan di dalam mesyuarat agung tidak lewat daripada enam bulan selepas tamatnya tahun kewangan itu.

(5) Rekod perakaunan menurut fasal (1) hendaklah disimpan—

- (a) di pejabat berdaftar Koperasi pada sepanjang masa atau di mana-mana tempat lain yang difikirkan patut oleh Lembaga, menurut subseksyen 58(4) Akta; dan
- (b) selama enam tahun selepas diaudit menurut Peraturan.

(6) Rekod ini boleh diperiksa oleh anggota pada bila-bila masa mengikut syarat pemeriksaan yang ditetapkan oleh Lembaga.

(7) Lembaga boleh melantik mana-mana individu atau firma untuk mengemaskinikan rekod perakaunan bagi memastikan rekod tersebut dapat diaudit dalam tempoh yang ditetapkan.

(8) Suruhanjaya boleh, menurut subseksyen 58(5) Akta, di dalam kes tertentu memerintahkan supaya rekod perakaunan Koperasi diserahkan untuk diperiksa oleh seseorang juruaudit yang bertindak bagi pihak seseorang anggota atau pegawai.

(9) Suatu senarai terperinci butiran perbelanjaan Lembaga dan bayaran kepada atau bagi pihak anggota individu Lembaga dan jawatankuasa hendaklah dimasukkan di dalam nota kepada akaun untung rugi Koperasi, menurut Peraturan.

Resit dan baucar

73. (1) Resit Koperasi hendaklah dikeluarkan bagi semua wang atau penerimaan lain seperti cek dan wang pos yang diterima. Resit itu hendaklah ditandatangani oleh bendahari atau pegawai yang diberi kuasa oleh Lembaga dari semasa ke semasa.

(2) Baucar hendaklah disediakan bagi setiap pembayaran yang dibuat oleh Koperasi. Baucar tersebut hendaklah ditandatangani atau diluluskan oleh bendahari atau pengurus serta disahkan oleh pegawai yang diberi kuasa oleh Lembaga dari semasa ke semasa.

Pelantikan dan kewajipan juruaudit

74. (1) Lembaga hendaklah melantik seorang juruaudit bagi mengaudit akaun Koperasi, menurut subseksyen 60(1) Akta.

(2) Juruaudit yang dilantik menurut fasal (1) hendaklah dipilih oleh mesyuarat Lembaga daripada panel yang diluluskan oleh mesyuarat agung. Koperasi hendaklah mengemukakan satu salinan surat cara pelantikan kepada Suruhanjaya, menurut Peraturan.

(3) Juruaudit berkewajipan untuk mengaudit akaun dan rekod Koperasi dan hendaklah memberi laporan mengenai penyata kewangan yang dikemukakan oleh Koperasi selepas berakhirnya tahun kewangan itu untuk perhatian Suruhanjaya serta anggota Koperasi, menurut seksyen 63 Akta.

Penyerahan buku dan dokumen untuk diaudit

75. Menurut Peraturan, suatu senarai buku dan dokumen hendaklah disediakan oleh Koperasi dan diserahkan kepada juruaudit untuk ditandatangani sebagai pengakuan penerimaannya. Sesalinan senarai itu hendaklah disimpan oleh Koperasi.

Mengemukakan penyata kewangan dan laporan kepada anggota

76. Satu salinan penyata berikut hendaklah disampaikan kepada tiap-tiap anggota tidak lewat daripada lima belas hari sebelum mesyuarat agung tahunan—

- (a) akaun perdagangan;
- (b) akaun untung rugi;

- (c) apa-apa penyata sebagaimana yang ditentukan oleh Suruhanjaya;
- (d) kunci kira-kira dan laporan Lembaga mengenai kedudukan hal-ehwal Koperasi dan subsidiari, jika ada, yang telah dikemukakan untuk mendapat pandangan Suruhanjaya, menurut subseksyen 59(2) Akta;
- (e) laporan juruaudit; dan
- (f) laporan Jawatankuasa Audit Dalam.

BAHAGIAN VIII

PELBAGAI

Akaun bank

77. Akaun bank bagi Koperasi hendaklah diuruskan oleh mana-mana orang iaitu pengerusi atau setiausaha dan bendahari atau dua orang pegawai lain yang diberi kuasa oleh Lembaga dari semasa ke semasa.

Mohor Koperasi

78. (1) Koperasi hendaklah mempunyai satu mohor. Mohor ini tidak boleh dimeteraikan di atas mana-mana surat melainkan dengan keputusan Lembaga. Pengerusi, setiausaha dan bendahari atau pegawai lain yang diberi kuasa oleh Lembaga dikehendaki menurunkan tandatangan mereka di atas tiap-tiap surat yang hendak dimeteraikan.

(2) Dokumen yang diperbuat atas nama Koperasi sama ada dimeteraikan atau tidak, dan ditandatangani dengan sahnya oleh pengerusi, setiausaha dan bendahari atau pegawai lain yang diberi kuasa oleh Lembaga hendaklah disifatkan mengikat ke atas Koperasi sehingga sebaliknya dibuktikan.

Pertukaran alamat anggota

79. Tiap-tiap anggota hendaklah memberitahu setiausaha akan pertukaran alamatnya dalam tempoh tiga puluh hari. Semua surat kepada anggota yang dihantar dengan pos atau dikirimkan kepada alamatnya yang terakhir hendaklah dianggap sebagai telah disampaikan.

Penyediaan dokumen untuk diperiksa

80. (1) Menurut seksyen 13 Akta, Koperasi hendaklah menyediakan perkara berikut yang terbuka untuk diperiksa oleh anggota Koperasi sahaja tanpa apa-apa bayaran, pada masa-masa yang munasabah di alamat berdaftar Koperasi—

- (a) suatu salinan Akta dan peraturan-peraturan atau perintah, arahan atau garis panduan;

- (b) suatu salinan Undang-undang Kecil dan akaun teraudit yang terakhir;
- (c) suatu senarai anggota;
- (d) suatu senarai anggota Lembaga;
- (e) nama ketua pegawai eksekutif, jika ada; dan
- (f) suatu senarai pegawai Koperasi yang terlibat dengan pengurusan Koperasi, jika ada.

(2) Koperasi hendaklah juga menyediakan aturan aktiviti untuk diperiksa oleh anggota, jika ada.

Penyerahan tugas

81. Penyerahan tugas hendaklah dilakukan secara bertulis apabila berlaku pertukaran bagi apa-apa jawatan di dalam Koperasi dan disempurnakan dalam tempoh tidak lewat daripada empat belas hari dari tarikh berkuatkuasanya pertukaran itu.

Laporan oleh seseorang yang dilantik mewakili Koperasi

82. (1) Seseorang yang dilantik untuk mewakili Koperasi di dalam apa-apa mesyuarat, seminar, forum atau lawatan sambil belajar atas perbelanjaan Koperasi sama ada di dalam atau di luar negara, menurut peraturan 37 Peraturan, hendaklah mengemukakan laporan ringkas mengenai mesyuarat, seminar, forum atau lawatan sambil belajar yang dihadapinya kepada mesyuarat agung tahunan yang akan datang yang terawal diadakan bagi Koperasi.

(2) Jika orang itu gagal mengemukakan laporan, dia hendaklah membayar balik semua perbelanjaan yang telah ditanggung oleh Koperasi. Koperasi berhak mendapatkan balik setiap perbelanjaan tersebut seolah-olah ianya suatu hutang yang kena dibayar kepada Koperasi.

Pelantikan Yang Dipertua

83. Lembaga boleh melantik seorang kenamaan sebagai Yang Dipertua kepada Koperasi. Dia hanya bertindak sebagai penaung dan boleh menghadiri mana-mana mesyuarat yang diadakan oleh Koperasi tetapi tidak mempunyai hak untuk mengundi.

Pertikaian

84. (1) Segala pertikaian menurut subseksyen 82(1) Akta yang menyentuh hal penubuhan, Undang-undang Kecil, pemilihan pegawai, perjalanan mesyuarat

agung, pengurusan atau perniagaan Koperasi hendaklah dirujuk kepada Suruhanjaya, menurut Peraturan.

(2) Mana-mana anggota yang dibuktikan telah membuat pengaduan atau merujukkan pertikaianya kepada mana-mana orang selain daripada Suruhanjaya hendaklah dianggap telah bertindak dengan cara yang memudaratkan kepentingan Koperasi dan boleh dikenakan tindakan menurut Undang-undang Kecil 23.

(3) Segala pertikaian selain daripada yang dinyatakan menurut subseksyen 82(1) Akta hendaklah dirujuk kepada mesyuarat agung Koperasi untuk penyelesaian. Apa-apa pertikaian yang tidak dapat diselesaikan hendaklah diputuskan oleh Suruhanjaya dan keputusannya adalah muktamad.

Pemeliharaan kerahsiaan

85. Anggota Lembaga, pegawai, pekerja, juruaudit atau mana-mana orang yang mempunyai akses kepada maklumat mana-mana anggota yang diperolehi di dalam melaksanakan perniagaan atau tugas dengan Koperasi, tidak boleh digunakan untuk kepentingan peribadi dan tidak boleh dizahirkan kepada mana-mana orang tanpa izin anggota melainkan yang dibenarkan oleh undang-undang bertulis.

Pembubaran

86. Koperasi hanya boleh dibubarkan dengan perintah Suruhanjaya.

Akta, peraturan-peraturan dan Undang-undang Kecil

87. (1) Undang-undang Kecil ini dibuat tertakluk kepada peruntukan Akta dan peraturan-peraturan. Apa-apa pindaan kepada Undang-undang Kecil ini tidak boleh dibuat melainkan dengan kehendak atau kebenaran Suruhanjaya. Aturan aktiviti tidak boleh dibuat melainkan dengan kelulusan mesyuarat agung.

(2) Apa-apa urusan Koperasi hendaklah tertakluk kepada Akta, peraturan-peraturan, Undang-undang Kecil dan aturan aktiviti yang hendaklah dibaca bersekali.

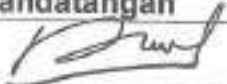
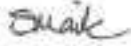
Undang-undang Kecil hendaklah mengikat anggota

88. Menurut seksyen 17 Akta, Undang-undang Kecil ini hendaklah mengikat Koperasi dan anggotanya sehingga takat yang sama seolah-olah Undang-undang Kecil ini telah ditandatangani oleh tiap-tiap anggota dan mengandungi waad pada pihak tiap-tiap anggota bagi dirinya sendiri dan bagi penggantinya untuk mematuhi segala peruntukan Undang-undang Kecil ini.

_____ **RUANGAN INI SENGAJA DIBIARKAN KOSONG** _____

LAMPIRAN D

Diakui Undang-undang Kecil **Koperasi Safoda Sabah Berhad** telah dibentang, dibincang dan diterima di dalam mesyuarat agung permulaan bertarih 20 haribulan Oktober tahun 2022.

Bil	Nama	No Kad Pengenalan	Tandatangan
1.	Ismail bin Kassim	620827-12-5395	
2.	Suzy Datu Jack Maiks	730819-12-5544	
3.	Robby Lim Vui Kong	940709-12-5119	
4.	Dolores binti Liwas	690205-12-5052	
5.	Faery Sapikin	911218-12-5955	
6.	Misnam binti Keliwon	680919-12-5856	

